

HRVATSKI *glasnik*

Godina XIX, broj 28

9. srpnja 2009.

cijena 100 Ft

Pobjednica II. Natjecanja za najljepšu Hrvaticu u Mađarskoj Danijela Kovač iz Pečuha, 21-godišnja studentica Sveučilišta Loránd Eötvös u Budimpešti

Foto: Katalin B. Bezdán

Komentar

Pozivnica

Često je čarobna riječ, pozivnica, sudjelovanje priredbi, te mnogi koji žele opravdati svoj izostanak, kazuju kako i nisu dobili pozivnicu. Kada bismo mi novinari, bar novinari Hrvatskoga glasnika, pa i Vaša glavna urednica, poštovani čitatelji, čekali da nam stignu pozivnice i odgovarali samo na pozivnice, naše bi novine uglavnom bile bez tekstova i slika s mnogobrojnih naših dana i naših stvarnosti, naših radosti i tuga, problema i uspjeha... Posao ne trpi pozivnicu jer on se obavlja brže nego što ona stigne, i prije nego što šira javnost sazna kako ona kruži. Ali ipak, moram priznati, kako ima mjesta na koja se ne može otići bez pozivnice, ili bolje rečeno otići se i može, neće vas nitko izbaciti, a možete se i sami pozvati, ali ne priliči s obzirom na načela rada i djelovanja, pogotovo onda kada je očito da ona (pozivnica) s namjerom, ili bez nje, nije poslana ili je poslana na neki čudan način koji i nije u granicama fer pleja, a najmanje odgovornosti posla onoga tko je šalje. Ukazuju takvi postupci na sitničavost i nemarnost, nezrelost i bagateliziranje. Jer moramo znati što je zgoda, a što nezgoda pri danj prilici. Nezgoda ukazuje na činjenicu kako se ne obavlja svoj posao na ispravan način, ne poznaje situacija ili se ona shvaća iz čisto subjektivnog ugla gledanja. S druge strane često upravo na mjestima gdje se ulazi samo s pozivnicom (naravno, nije to privatni parti, on nas i ne zanima) susrećemo ljude i osobe za koje se s pravom pitamo kako su oni stigli i po kojem načelu su pozvani oni koji su pozvani, a po kojem načelu i zašto ne vidimo one koje bi po prirodi stvari posla koji obavljaju, te službe koju vrše očekivali da vidimo. Možda su i pozvani, a nisu se odazvali? Bio im je dalek put, a i vrijeme je bilo kišovito. Tko to zna, tek onaj koji je dobio ili ne dobio pozivnicu, naravno, i onaj tko šalje pozivnicu?

I u našoj maloj zajednici raspravljala se s vremena na vrijeme o tome tko je dobio, a tko nije pozivnicu. Ovdje ću Vam ispričati malu anegdodu s jednoga svečanoga prijama otprije nekoliko godina. Ugledan sveučilišni profesor stoji sa svojim kolegom pokraj prozora i pijucka piće. Napominjem kako bi to mogao biti i bilo koji pripadnik hrvatske zajednice u Mađarskoj. Odjednom pojavi se državni službenik na vratima dvorane i mlađi kolega želi krenuti prema njemu. Nato iskusni i ugledni kolega, podjednako priznat i u mađarskim i u hrvatskim znanstvenim krugovima, blago ga potapša po ramenu i kaže mu: Polako, dragi kolega, nemojte nikada smetnuti s uma kako političari dolaze i odlaze, a sveučilišni profesori ostaju. Tako i mi, Hrvati u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

„Glasnikov tjedan”

Slovenija i dalje blokira (od listopada prošle godine) Hrvatske pregovore s Europskom Unijom. Češko predsjedništvo EU-a otkazalo je pristupnu konferenciju s Hrvatskom planiranu za 26. lipnja jer zbog slovenske blokade nema nijednog poglavlja koje bi se moglo otvoriti ili zatvoriti. Slovencima

i Hrvatima povjerenik Olli Rehn je rekao kako je na dvjema stranama da sjednu i da se dogovore. Jer nakon gotovo šest mjeseci pregovora, desetak rundi trilateralnih sastanaka, došli smo u situaciju da ni hrvatska ni slovenska strana nije prihvatila izmjene koje je povjerenik Rehn želio unijeti u konačni kompromisni prijedlog, izjavljuje za hrvatski tisak ministar vanjskih poslova Republike Hrvatske Gordana Jandroković, koncem lipnja. Hrvatska je posljednji put otvorila pregovore u jednom poglavlju 19. prosinca prošle godine. Povjerenik za proširenje Olli Rehn u siječnju je potaknuo kako bi se riješilo otvoreno granično pitanje između Hrvatske i Slovenije, te omogućio nastavak pristupnih pregovora. Nakon što je propao pokušaj s političkim posredovanjem rješavanja granice s pomoću bivšega finskog predsjednika Marttia Ahtisaaria, Rehn je 22. travnja predložio da se granično pitanje između dviju zemalja rješava pred ad hoc arbitražnim sudom. Graničnu crtu na kopnu i moru između Hrvatske i Slovenije određivao bi peteročlani arbitražni sud u

skladu s međunarodnim pravom. Po jednog člana odredile bi Hrvatska i Slovenija, a preostala tri člana dvije bi zemlje odredile zajednički. Ako se ne mogu dogovoriti, preostala tri člana imenovao bi predsjednik Međunarodnog suda pravde. Režim uporabe pomorskih područja i kontakta Slovenije s otvorenim morem rješavao bi se po međunarodnom pravu, načelu pravičnosti i u duhu dobrosusjedskih odnosa. Iza Rehnova prijedloga stala je i predsjednička trojka – Francuska, Češka, Švedska – a dobio je nepodijeljenu potporu i na sastanku ministara vanjskih poslova zemalja članica EU-a 27. travnja u Luksemburgu. Danas, početkom srpnja, sve se teže nazire datum ulaska Hrvatske u Europsku Uniju. Europska Unija izjavljuje kako je sporna granica bilateralno pitanje koje dvije zemlje trebaju riješiti. U traženju rješenja, reče Gordana Jandroković za dnevni list Vjesnik, inzistirat ćemo, kao i dosad, na trima načelima: da je granično pitanje bilateralno pitanje kojemu nema mjesta u pregovaračkom procesu, da se granično pitanje riješi u skladu s međunarodnim pravom pred međunarodnim pravosudnim tijelom i da je nužna trenutna deblokada hrvatskih pregovora. Hrvatska se tih načela drži od prvoga dana i na njima će ustrajati dokraja.

Pripremila: Branka Pavić Blažetin

Ivo Sanader dao ostavku

Hrvatski premijer i predsjednik HDZ-a Ivo Sanader povukao se 2. srpnja, kako donosi Hina, s dužnosti u Vladi i stranci te iz aktivne politike uopće, no na izvanrednoj konferenciji za novinare, na kojoj je objavio povlačenje, nije jasno obrazložio zašto je donio takvu odluku. Sanader je tek kazao kako je tako odlučio nakon dubokog promišljanja, te podsjetio da je u politici već 20 godina. Istaknuo je da se neće kandidirati na predsjedničkim izborima potkraj godine, a odbacio je i nagađanja da je bolestan. Naglasio je da je o povlačenju obavijestio predsjednike koalicijskih stranaka, da su oni prihvatili takvu odluku, da će koalicija u parlamentu opstati, te objavio da će koalicija predsjedniku Republike za novu premijerku predložiti dosadašnju potpredsjednicu Vlade Jadranku Kosor.

Ona, kako se neslužbeno doznaje, Sanadera će naslijediti i na čelu HDZ-a, a zamjenik predsjednice stranke, po Sanaderovim riječima, bit će Darko Milinović. „Da sam bježao od problema, ne bih preuzeo HDZ nakon što je Tuđman umro, i sa strankom dobio izbore 2003. i 2007. kao niti lokalne izbore 2001, 2005. i 2009. Ovi trenuci nisu samo naši, mi smo kolateralna (pobočna) žrtva krize koja potresa svijet”, rekao je Sanader. „Duboko sam promišljao i nakon 20 godina u politici deset u HDZ-u i šest na Vladi, vrijeme je za novu stranicu”. Na novinarski upit isključuje li svaku mogućnost da će se u budućnosti ponovno politički angažirati, Sanader je odgovorio kako ne može isključiti takvu mogućnost, a odbacio je tvrdnje da odlazi zbog teškoća u koje je Hrvatska upala.

Aktualno

Pečuškoj Hrvatskoj samoupravi u 2010. godini sedam milijuna forinti za programe u sklopu niza programa „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010”

U pečuškoj gradskoj samoupravi 23. lipnja održana je sjednica Manjinskoga savjeta u kojem sjede predsjednici devet manjinskih samouprava, koliko ih djeluje u gradu u ovome četverogodišnjem mandatu. Hrvatsku samoupravu zastupa predsjednik Ivica Đurok. Sjednici su se odazvali svi predstavnici manjina, osim Ukrajinaca. János Káblar, savjetnik pri gradskoj Skupštini i predsjednik Manjinskoga savjeta, na sjednicu je pozvao Tamása Szalaya, ravnatelja za kulturu Centra za menadžment Pécs 2010, kako bi članove Manjinskoga savjeta izvijestio o mogućnostima i izvedbenim elementima sudjelovanja manjina u programima EFK 2010, za koje im je iz gradskoga proračuna dodijeljen 51 milijun forinti. Nazočni su upoznati s rokovima predaje točnih programa, određivanjem mjesta i datuma održavanja, točnim proračunskim troškovima te sklapanjem ugovora koji se s Menadžmentom mora sklopiti do listopada ove godine. Grad Pečuh namijenio je manjinama u gradu poradi sudjelovanja u programima „Pečuh – europska prijestolnica kulture u 2010” sredstva kojima se svaka manjina koristi za programe koje ona misli da su vrijedni ostvarenja. Kako saznajemo, Hrvatima će iz toga šesira pripasti sedam milijuna forinti. Za Hrvatski glasnik Ivica Đurok je kazao kako je samouprava imala niz konzultacija, u više prilika, s onim hrvatskim organizacijama u gradu koji su pri tome mogli dati svoje prijedloge programa, i kako se odazvao konkretnim prijedlogom jedino KUD Tanac.

Szalay je na sjednici istaknuo kako se svaka manjina predstavlja i koristi sredstva na programe koje je sama odredila. Tako su se Srbi odlučili za veliku zvijezdu Gorana Bregovića čije gostovanje u Pečuhu žele ostvariti u sklopu programa „Pečuh – europska prijestolnica kulture”, i već danas glede toga vlada prava euforija u Pečuhu. Saznali smo kako će još ove godine u Zagrebu u rujnu biti održan Mađarski tjedan uz potporu mađarske Vlade i Centra za menadžment 2010, a ulogu posrednika u njegovu ostvarenju odigrao će Hrvatska samouprava grada Pečuha. Neka

manjine na najbolji mogući način nađu sebe u programima EFK-a koje će moći ostvariti iz onog dijela novca od 51 milijuna forinti koji im je dodijeljen. Mogu one organizirati pri tome još programa, ali EFK ih nije u mogućnosti financirati, kazao je Szalay. Programi 2010. godine potpisom ministra Hillera službeni su i uskoro će manjinske samouprave dobiti obavijest o dijelu novca za programe i ugovore te treba što skorije uspostaviti vezu između Menadžmenta i manjinskih organizacija oko rješavanja aktualnih pitanja i zadataka. Szalay je napomenuo kako će uskoro biti raspisan izvor sredstva namijenjen isključivo civilnim organizacijama, u visini do sto milijuna forinti, na koje se mogu natjecati i manjinske civilne udruge. O natjecajima će odlučivati Kuratorij sastavljen isključivo od civila. Nakon sjednice zapitali smo Ivicu Đuroka koliki je ovogodišnji proračun Hrvatske samouprave grada Pečuha. Kazao je kako on iznosi oko tri milijuna i 200 tisuća forinti. Dodao je kako samouprava ove godine želi organizirati konferenciju o vjeri i manjinama.

Što se tiče programa koje žele ostvariti iz potpore od sedam milijuna forinti u 2010. godini za programe u sklopu EFK-a, Đurok je kazao kako su oni usredotočeni oko tri tematska kruga: više izložaba, mađarskih umjetnika u Hrvatskoj i hrvatskih umjetnika u Mađarskoj; književnost, prijevodi, tribine, izdavačka djelatnost, CD izdanje; konferencija koja bi imala za temu umjetnost, znanost i manjine u društvu.

bpb

PEČUH – I službeno su prihvaćeni programi „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010” za 2010. godinu. István Hiller, ministar obrazovanja i kulture, prilikom akta potpisivanja programa koji su teški milijardu i 850 milijuna forinti, kazao je kako je namjera Vlade i nadležnog ministarstva građevine koje će se izgraditi do kraja 2010. godine, Koncertni i konferencijski centar proglasiti nacionalnim kulturnim ustanovama.

MARTINCI – U organizaciji martinačke Hrvatske samouprave, i ove se godine u Martincima 11. srpnja organizira tradicionalna Hrvatska večer. Večer počinje svetom misom na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi, s početkom u 19 sati, a nastavlja se kulturno-folklornim programom u kojem sudjeluje KUD iz Špišić Bukovice, KUD „Podravina” iz Barče, domaćini KUD „Martinci” te Ženski pjevački zbor „Korjeni”. Nakon programa slijedi bal uz Gašo band iz Virovitice.

BUDIMPEŠTA – U Uredu premijera 22. lipnja državni tajnik zadužen za manjine i nacionalnu politiku Ferenc Gémesi održao je radni sastanak s predsjednicima državnih manjinskih samouprava. Kako saznajemo, na sastanku je bilo riječi o načinima usredotočenja sredstava namijenjenih manjinskim zajednicama iz državnoga proračuna na jednom po mogućnosti najpreglednijemu mjestu. Naime spajanjem dosadašnjih različitih izvora i fondova mogla bi se ta sredstva usredotočiti. Razgovaralo se i o mogućnostima pomoći manjinskim samoupravama u mjesnim jedinicama te o potpori koje državne samouprave dobivaju za održavanje ustanova u svojem vlasništvu te o financiranju manjinskih listova i programa iz Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine. Kako nam je nakon sastanka kazao predsjednik HDS-a Mišo Hepp, on će u svojstvu predsjednika Saveza državnih manjinskih samouprava što skorije sazvati njihov sastanak, što je i učinjeno 1. srpnja kako bi se usuglasio zajednički stav prema Vladinim organima. Naglasio je kako je nedavno HDS-ov ured dobio pismo iz Ureda premijera u kojem se naglašava: ako državne samouprave namjeravaju preuzeti neku ustanovu u svoje vlasništvo ili utemeljiti novu, moraju imati potpuno izgrađenu financijsku konstrukciju te namjere.

BRUXELLES – Hrvatski bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika, iskazan prema paritetu kupovne moći, dosegao je 63 posto prosjeka Europske Unije, pokazuju prve procjene za 2008. koje je objavio Eurostat, statistički ured Europske Unije. Hrvatska je za dlaku pretekla Mađarsku (62,9 posto), a iza nje je još pet zemalja članica – Litva (61 posto od prosjeka EU-a), Poljska (57 posto), Latvija (56 posto), Rumunjska (46 posto) i Bugarska (40 posto). Hrvatski BDP po glavni stanovnika, iskazan prema standardima kupovne moći, 2007. iznosio je 54 posto od prosjeka EU-a, 2006. godine, 52 posto, a 2005. bio je točno na polovici (50 posto). [Hina]

SUMARTON – I ove godine KUD Sumarton organizira tradicionalni Glazbeni i čitalački tabor, koji će se održati od 27. srpnja do 2. kolovoza. U Tabor se mogu javiti ponajprije članovi kulturnoga društva i djeca mjesne osnovne škole od drugog razreda. Organizacijski je odbor ovih dana zasjao radi dogovora oko programa. Predviđeni su sati učenja tamburice, narodnoga plesa, mažoreta, jezična zanimanja, izlet u Hrvatsku ili Sloveniju te posljednjeg dana završni gala program. U Taboru će sudjelovati nekoliko djece iz prijateljskog naselja Svete Marije.

HRVATSKI ŽIDAN – Mjesna samouprava poziva na seoski dan 18. julija, u subotu, u ovom sridnjegradišćanskom selu. Dan krene s naticanjem u kuhanju; uključuju se prijateljska i različita kulturna ter civilna društva u pripravljanje jila. Priredjuje se jubilarna nogometna utakmica, a od 15 uri počinje Ognjogasno naticanje "Répce". Uz domačine sudjeluju još ognjogasne ekipe iz Unde, Hrvatskoga Židana, Beje (Bő), Prisike, Višije (Répcevis), Saknje (Szakony), Zsire i Čeprega. U kulturnom programu nastupaju tančoši, tamburaši, gimnastičari, gosti iz Bednje, a predviđen je i konjski spektakl. Uvečer slijedi koncert Los vampiros, a za dicitu postoju i druga presenećenja.

Unda ima seoski autobus

Ured za razvoj pokrajine je ispisao naticanje za kupovanje seoskih autobusov i postavljanje službe za podvaranje sela. Kako je rekao prvak Unde Franjo Guzmic, u ovom projektu su dostali 6 315 000 Ft, a k tomu je općina još dodala 1 400 000 Ft, tako su mogli kupiti mali autobus za 8 + 1 osob. Samouprava je dala autobus posvetiti 28. junija, u nedilju, za svetom mašom, a drugi dan je već postavljen u djelo. Róbert Drazsnyák je od 1. junija zaposlen kod seoske samouprave u službi podvaranja sela, a on će voziti i autobus. Pokidob selo nima školu ni čuvarnicu, od septembra će se općina sama skrbiti za vožnju mališanov ter školarov u susjedno selo, a uz to kanu gledati i na starije ljude kim će biti na ov način omogućeno putovanje na liječničke preglede, zdravstvene kontrole, a u okviru socijalne skrbi će ta autobus voziti i objed iz susjednoga sela za sve one ki to potribuju. Pred kratkim posvećeno vozilo odsad stoji na raspolaganje i kulturno-umjetničkim, ognjogasnim, civilnim društvam ka funkcioniraju u selu.

Uz novi autobus osoba za podvaranje sela Róbert Drazsnyák i načelnik Unde Franjo Guzmic

II. Natjecanje za najljepšu Hrvaticu u Mađarskoj

U Obrazovnom središtu grada Selurinca, na natkrivenoj pozornici 20. lipnja održano je II. natjecanje za najljepšu Hrvaticu u Mađarskoj. Natjecanju se odazvalo 16 djevojaka iz Mađarske, od čega devet njih iz Baranjske županije, sve hrvatskoga podrijetla, s navršениh 16 i nenapunjenih 26 godina. Natjecateljice su se predstavile na hrvatskom i mađarskom jeziku te bile odjenute u narodnu nošnju, dnevnu odjeću i večernju toaletu, za koje su se trebale same pobrinuti. Sve su natjecateljice dobile cvijeće i dar, a pobjednica, prva i druga pratilja vrijedna putovanja i nagrade. Pobjednica natjecanja stekla je pravo biti nositeljicom titule „CRO-LJEPOTICA 2009“.

Natjecanje je ocjenjivao deveteročlani ocjenjivački sud na čelu s generalnom konzulicom Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljanom Pancirov, a voditeljice program bile su Marija Demeter, glavna urednica TV Selurince, i Branka Blažetin, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj.

Šesnaest djevojaka imenom: Kristina Šaler iz Gornjega Četara, Žužana Sloboda iz Lančuga, Doroča Šokac iz Salante, Viktorija Horvat iz Salante, Nikolet Stanić iz Pečuha, Nikolet Sajko iz Salante, Danijela Kovač iz Pečuha, Nikolet Gati iz Unde, Adrien Ronai iz Udvara, Regina Palatin iz Unde, Bernadet Anet Poljak iz Gornjega Četara, Mirjana Barić iz Martinaca, Agneš Kungel iz Seksara, Ramona Štivić iz Salante, Rita Matoš iz Bačina i Anđelka Anišić iz Bačina.

Kako je u svome svečanom govoru otvarajući natjecanje naglasio načelnik grada Selurinca, Hrvat Marko Győrvári, Selurince je lani započelo tradiciju koju namjerava nastaviti sljedećih godina. Ponosni su što se natjecanje za najljepšu Hrvaticu u Mađarskoj odvija upravo u ovome gradu u kojem živi i brojna hrvatska zajednica, a djeluje Hrvatska manjinska samouprava na čelu s Jelicom Moslovac. Na natjecanje su pristigli i gosti iz zbratimljenog naselja Sukošana, na čelu s načelnikom Antom Martincem i predsjed-

nikom općinskog vijeća Općine Sukošan Tomislavom Dražićem. Oni su također sudjelovali u radu ocjenjivačkog suda, a sa sobom su donijeli i glavnu nagradu za pobjednicu natjecanja. Pokrovitelji ovogodišnje priredbe bili su veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić i predsjednik HDS-a Mišo Hepp koji nisu, nažalost, mogli nazočiti priredbi. Uz djevojke koje su se publici i članovima ocjenjivačkog suda predstavile u narodnim nošnjama, dnevnoj odjeći i večernjim toaletama, u stankama publiku su zabavljali KUD Josip Čoklić iz Rakitovice, Komorna pjevačka skupina Serena iz Šikloša te neumorni Orkestar Prekovic iz Tukulje koji se brinuo i za glazbenu podlogu nastupa djevojaka. Koreografiju je s djevojkama uvježbao koreograf Antun Vidaković. Sam program natjecanja odvijao se u sklopu Hrvatskoga dana u Selurincu. Tako je u mjesnoj crkvi održana i sveta misa na hrvatskom jeziku.

Nakon što je ocjenjivački sud donio odluke, dodijeljene su nagrade. Nagrade grada Selurinca, statue, kao spomen na sudjelovanje natjecanju, cvijeće i poklone svim djevojkama, a potom nagrade najljepšima.

Posebnu nagradu grada Selurinca, plaketu grada, Kristini Šaler iz Gornjega Četara predao je uime grada bilježnik Béla Karakán. Posebnu nagradu uime Hrvatske samouprave

grada Selurinca za natjecateljicu koja je najljepše nosila svoju narodnu nošnju, Riti Matoš iz Bačina, predala je predsjednica Hrvatske samouprave grada Selurinca Jelica Moslovac.

Zastupnik grada Selurinca Ferenc Balatoni nagradu za peto osvojeno mjesto, vikend u harkanjskom Thermal luxus hotelu uručio je Riti Matoš iz Bačina; nagradu za osvojeno četvrto mjesto natjecateljici Regini Palatin iz Gornjeg Četara, vikend u Dráva luxus hotelu u Harkanju, uručio je vlasnik hotela Károly Hemrik.

Drugom pratljkom natjecanja „CRO-LJEPOTICA 2009“ proglašena je Žuzana Sloboda iz Lančuga. Njoj je pripala nagrada grada Selurinca, koju joj je uručio selurinski načelnik Marko Györfvári, deset dana boravka za četiri osobe u odmaralištu grada Selurinca u Balatonszélplaku.

Prvom pratljkom ovogodišnjeg natjecanja proglašena je Adrien Ronai iz Udvara, kojoj je pripala nagrada Hrvatske državne samo-

uprave, tjedan dana boravka za dvije osobe u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj u Vlačićima na otoku Pagu. Nagradu je uručio Gabor Györfvári, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje HDS-a.

Najljepšom Hrvaticom II. i nositeljicom titule „CRO-LJEPOTICA 2009“ ocjenjivački sud proglasio je Danijelu Kovač iz Pečuha. Njoj je i pripala i prva nagrada ovogodišnjeg natjecanja, tjedan dana boravka za dvije osobe u Sukošanu u neposrednoj blizini Zadra, koju joj je uručio načelnik Sukošana Ante Martinac.

Najljepša Hrvatica u Mađarskoj 2009. godine Danijela Kovač iz Pečuha, 21-godišnja studentica Sveučilišta Loránd Eötvös u Budimpešti, studira slavistiku: slovenski, hrvatski i ruski jezik. Voli kazalište, gluma joj je hobi, bavi se gimnastikom.

Foto: Katalin B. Bezdán, Gábor Györfvári
bpb

GORNJI ČETAR – Ljetos je domaćin 16. Gradišćanskoga omladinskoga tabora atraktivno mjesto na jugu Gradišća. Društvo gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj, seosko omladinsko društvo kot i lokalna Hrvatska manjinska samouprava 23. julija, u četvrtak, čeka goste od 15 uri na ČETu, u Gorici. U 18 uri je otvaranje tabora, večera i taborski oganj, potom svira Mlada generacija iz Hrvatskoga Židana skupa s najmladjim bendom iz Petrovoga Sela, Čungam. Drugi dan od 10.15 taboraši moru biti sudionici „mini fašenjka“ kade će uživo dobiti kusic iz atmosfere toga bogatoga običaja kojim se diči ovo selo. U pratnji sviračev posjećuju se kliti i pivnice na vinokušanju, potom će pak posebni žiri odlučiti koje vino je najbolje u četarskoj Gorici. Zavolj težine pišačke ture i vinske turneje, organizatori, pametno, nisu na ti dan već stavili ništa, samo bal na večer. Za ovu priliku će opet skupastati negdašnji legendarni Panche-rock, čiji člani samo na neki značajni zgoditki sviraju, prvenstveno iz nostalgije. Njih će na pozornici minjati petroviska Pinkica, na čelu s pjevačem i predsjednikom DGMU-a Rajmundom Filipovičem. U subotu, 25. julija, dopodne najprlje plesačnica čeka diozimatelje pod vedrim nebom, ki će morati „istancati“ svoj objed. Potom mjesni adut i majstor vicev, bivši načelnik Miško Horvat će povidati o svojem rodnom selu. Zatim će se mladina ponovo ganuti na jednu turu i naticanje, pri kom moraju rješavati razne zadaće za vridne nagrade. Vrhunac četverodnevno-ga tabora je nastup pjevača iz Hrvatske, Borisa Novkovića, ki će koncertirati od 21 uri, a do zore bude svirao petroviski Pinka-band. Nedilja ide jur po tradicionalnom scenariju: s taborskom mašom, folklornim otpodnevom i zatvaranjem još jednoga omladinskoga spravišća. Za zbogomdavanje i zadnju feštu svira Karambolo. Cijena tabora je za jednu peršonu 11 500 Ft (u tom je nutri jilo, ulaznice i taborska majica). Gdo ne želji izostaviti iz svojega žitka ovu priliku, ponovni omladinski sastanak u originalnom ambijentu u četarskoj Gorici, more se još javiti kod glavnih organizatorov: Vilmoša Nemeta (tel. 20/ 2527335) Silvije Benčić (tel. 20/ 4782134) ili kod Csabe Kállai (tel. 30/4112407).

PEČUH – Na pečuškome Kazališnom trgu 15. srpnja od 19 sati u sklopu priredaba „Plesačnice u središtu grada“ bit će održana hrvatska plesačnica, koju će voditi Stipan Daražac uza sastav Orašje.

ZAGREB – Matičin projekt EHTF preselio se u Podravinu. Eco Heritage Task Force održat će se od 19. srpnja do 8. kolovoza u podravskoj Koprivnici. Smještaj sudionika osiguran je u Sunny Village/Etno selu u Jagljedovcu. Sudionici će radove obavljati u okolici, i to na ušću Mure u Dravu, u posebnom zoološkom rezervatu Veliki Pažut. Bit će prvi koji će započeti radove na Poučnoj stazi uz Dravu radi očuvanja regionalnog parka Mura–Drava. Uz koristan rad, imat će mogućnost kupanja u rijeci. U samome gradu Koprivnici radit će se na uređenju biciklističkih staza oko grada, u Muzeju i na arheološkim lokacijama. U Hlebinama će se raditi na uređenju Muzeja i Galerije naivnog slikarstva, a za znatizelj-nike će biti, uz standardne, održana i radionica naivnog slikarstva. Gradit će se kuća od blata, bicikli će biti na raspolaganju, i još mnogo toga. Podravci s nestrpljenjem očekuju svoje goste. Vikendom su u planu odlasci u Crikvenicu, Opatiju... Uglavnom izleti i provodi uz jadransku obalu – zahvaljujući novoj autocesti – mogu se ostvariti nakon samo tri sata vožnje. Sudionici jesu iz Južne Amerike, Slovačke, Bosne i Hercegovine, Južne Afrike, Makedonije, Švedske, Australije, Vojvodine, Velike Britanije, Rumunjske, Italije i Mađarske – Brigita Brumer iz Koljnofa i Kata Bušić iz Budimpešte.

TRST – Ministri vanjskih poslova skupine G8, okupljeni u talijanskom Trstu, 26. lipnja razgovarali su o korupciji i nedostatku osnovnih javnih službi u Afganistanu, kao što su zdravstvo i opskrba vodom, te su osudili nuklearne testove Sjeverne Koreje i pozvali ju da se vrati za pregovarački stol. Ministri iz industrijski najrazvijenijih zemalja svijeta u zajedničkoj su izjavi poduprli borbu Pakistana protiv talibanskih pobunjenika i obećali da će jače surađivati s vladom u Islamabadu »suočeno s terorizmom, ekstremizmom i pobunom«. Pozvali su na regionalnu suradnju u borbi protiv terorizma i trgovine drogom u regiji. Osuđujući nedavne nuklearne pokuse i lansiranje balističkih raketa u Sjevernoj Koreji, ministri su ocijenili da su oni »prijetnja regionalnom miru i stabilnosti«. Poduprli su rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a koja dopušta inspekcije sjevernokorejskih brodova na otvorenome moru »ako imaju osnovane informacije« da teret brodova sadrži zabranjena oružja ili materijale za njihovu proizvodnju i ako imaju dopuštenje zemlje pod čijom zastavom brodovi plove. Ministri će u subotu razgovarati o gospodarskom razvitku, izbjeglicama i migracijama te sigurnosti opskrbe hranom. [Hina/AP]

Letinjska i kaniška djeca ljetovala u Serdahelu

Hrvatski etnološki i jezični tabor u Serdahelu i ove su godine, od 22. do 26. lipnja, organizirale letinjska i kaniška Hrvatska manjinska samouprava. U Taboru je sudjelovalo 35-ero djece, većinom hrvatskog podrijetla iz ta dva pomurska grada.

Već lani dvije Hrvatske manjinske samouprave tih pomurskih gradova odlučile su prirediti tabor za djecu koja tijekom godine izvan nastave uče hrvatski jezik ili su aktivni sudionici hrvatskih programa, kako bi to osjećali nekom vrstom nagrade, da bi još jedanput ponovili naučeno tijekom godine, da bi učili nove hrvatske pjesme, običaje, te da bi osjećali da ih veže nešto zajedničko.

Tijekom pet dana provedenih u Serdahelu u Fedakovoj kuriji, djeca su sudjelovala na raznim zanimanjima. S pomoću Marije Vargović, predsjednice manjinske samouprave u Kaniži, i Marije Čerčić, umirovljene učiteljice iz Serdahela, učile su se hrvatske riječi, hrvatske pučke pjesme, pomurski plesovi. Jelena Kőrösi na projektoru je predstavila znamenitosti i ljepote Hrvatske, govorila o povijesnom velikanu Nikoli Zrinskom koji je imao posjede u Pomurju; Biserka Tatrai Kiss, učiteljica iz Pustare, prikazala je kako se izrađuju cimere; Žolt Trojko, učitelj glazbene umjetnosti, vježbao je s tamburašima, a Žuzana Fekete prikazala kako se slika na staklo. Bilo je i pečenja palačinki, igranja karti i društvenih igara, trčkanja po hodnicima, kako to već biva u taborima.

Zbog kiše neki planirani programi nisu se mogli ostvariti, no djeca su igrala sportske igre u mjesnoj osnovnoj školi, jedan dan su isprobala pecanje na mjesnoj šljunčari, a nasreću na dan izleta vrijeme se smilovalo. Sudionici Tabora posjetili su gradove Čakovec i Varaždin, gdje su pogledali utvrdu, varaždinsko groblje, kupili sladoled i prošetali gradovima.

Posljednjeg je dana priređeno druženje zajedno s roditeljima, kada su djeca prikazala koje su pjesme, plesove naučila.

Vilmoš Lukač, predsjednik letinjske Manjinske samouprave, zahvalio je voditeljicama Tabora, koje su tjedan dana pazile na djecu, roditeljima na pomoći, predsjedniku serdahelskoga Športskog i kulturnog društva Arpadu Kolmanu, serdahelskom načelniku Stjepanu Tišleru koji je omogućio smještaj i nakraj dodijelio je spomenicu sudionicima Tabora kako bi se sjećali ondje provedenih dana.

Mnogi su roditelji bili jako zahvalni manjinskim samoupravama, tako i Marija Đurić čija se kćerka upisala u Tabor, jer je čula prošle godine kako je bilo zabavno. Ona je podrijetlom iz Sumartona, a već 18 godina živi u Letinji, no hrvatski jezik nije zaboravila. Njezina kći Dominika pohađa kružok hrvatskoga jezika. Ona bi voljela kad bi tjedno imali više sati jer želi bolje naučiti hrvatski jezik. Marija smatra sebe Hrvaticom i zbog toga želi da joj dijete uči više hrvatski jezik. Starije su kćerke pohađale školu u Serdahelu, no kod najmlađe nisu mogli riješiti prijevoz, pa pohađa letinjsku školu. Aktivna je sudionica hrvatskih priredaba i kad god može, pomaže u njihovoj organizaciji.

Beta

O Općini Velikoj koja se nalazi na južnim obroncima Papuka, u Požeškoj kotlini, 12 km od grada Požege, odnosno o čuvenom gostoprinstvu stanovnika toga slavonskoga grada saznao sam od člana budimpeštanske Hrvatske izvorne plesne družine, a da je to odista tako, uvjerio sam se na licu mjesta. Naime bio sam gost 19. Smotre folklor – «Čuvajmo običaje zavičaja», na kojoj je četvrti put, od 29. do 31. svibnja, sudjelovala i spomenuta naša folklorna skupina od dvadeset i sedam članova.

Okupljanje plesača i sastava «Prekovac» iz Tukulje bilo je zakazano ispred HOŠIG-ova Đačkoga doma, u petak, za 14 sati, kada se unajmljenim udobnim autobusom Tukuljca Franje Bednarića krenulo pravcem Budimpešta–Udvar–Beli–Manastir–Našice–Kutjevo, k svome krajnjemu cilju, u Veliku. Voda puta bila je Eva Ispanović-Kovács. Za vrijeme 370 km duge vožnje članstvo «izvoraša» cijelog je puta uz tamburice u vedrom raspoloženju pjevalo, uvježbavalo nove tekstove bečaraca koji će se uvrstiti u predviđeno predstavljanje ansambla na Smotri folklor.

Domaćini, na čelu s glavnim organizatorom, predsjednikom Turističke zajednice Općine Velika Stankom Ragužem, goste iz Budimpešte srdačno su dočekali na Trgu bana Jelačića. Nakon molitve i blagoslova vlč. Marija Sanića, gradonačelnik Vlado Boban ispred okupljenoga mnoštva zaželio je dobrodošlicu našoj družini, a koja se listom pridružila veselici, zajedničkom kolu koje je uz zvuke gitara vokalnog sastava «Forešti» iz Zagreba te mjesnog tamburaškog orkestra razdragano razvilo po travi novopredanoga gradskog parka.

O Velikoj valja znati da je rekreacijsko i turističko središte koje je tijekom svoje srednjovjekovne povijesti bilo i sjedište vlastelinstva plemića Veličkih (poslije Velyka Békefi), dakle ima i mađarskog obilježja. Tamošnje toplice pomažu liječenje reumatskih bolesti. Park prirode Papuk od najmlađih je parkova prirode u Hrvatskoj. U rujnu 2007. među prvima je uvršten u UNESCO-vu mrežu geoparkova. Velika se može pohvaliti i kao glavna planinarska polazišna točka za goru Papuk (954 m). Grad je poznat po njegovanju starih folklornih običaja; svake se godine u siječnju priređuje „Vinkovo“, a u svibnju Smotra folklor koja se provodi u zajedničkoj organizaciji Turističke zajednice Općine Velike i KUD-a „Ivan Goran Kovačić“, koja je tijekom proteklih 19 godina poprimila međunarodni karakter. „Čuvajmo

„Čuvajmo običaje zavičaja“

običaje zavičaja” nije samo naziv veličke folklorne fešte, nego prije svega „topla poruka svakom zavičajnom krugu Lijepe Naše te poziv upućen svima onima koji znaju i osjećaju izvornu baštinu i pučku tradiciju svoga zavičaja”.

Od g. Raguža smo saznali da su na dosadašnjim smotrama, već tradicionalno, gosti bili kulturno-umjetnička društva gotovo iz svih dijelova Hrvatske, jednako tako i Hrvati iz Mađarske, Bosne i Hercegovine, Rumunjske i Vojvodine. Ovoga su se puta pozivu odazvali: KUD „Šijaci” iz Biškupaca, RKUD „Rudar” iz Raše, Folklorni ansambl „Venčec” iz Zagreba, HKUD „M. V. Horvatić” iz Velike, HKUD „Dubrovac” iz Aladinica, KUD „Usorski običaji” iz Sivša, Općina Usora – BiH, HKUD „Sv. Ivan” iz Knežpolja – BiH, Ženska klapa „Koraide” iz Zagreba, Klapa „Furešti” iz Zagreba, KUD „I. G. Kovačić” iz Velike, HKUD „Matija Gubec” iz Tavankuta – Srbija, te Hrvatska izvorna plesna družina iz Budimpešte.

Gosti iz Budimpešte smješteni su u prelijepoj Vili „Štefica” i Vili „Marija”. Subotnje slobodno prijepodne proteklo je uvježbavanjem, probom, koju je vodio umjetnički voditelj i koreograf Tibor Sziklai uz orkestarsku pratnju „primaša” Ivana Joskina. U popodnevnom satima posjetili su naselje Toranj i podrumarstvo „Vino i tambure” vinogradskog poduzetnika Marina Joguna.

U 20 sati za goste iz mjesta i okolice u Vatrogasnom domu priređena je tzv. Etno-gastro baština, gdje su festivalske družine priredile kušanje gastronomskih specijaliteta svojih mjesta i krajeva. Budimpeštanci, predvođeni profesionalnom kuharicom Marijom

Srakić-Mareljin i njezinim pomoćnicima Stipanom Merkovićem, Katom Barilović-Letenyei, Editom Gimesi i Ildikom Vidak-Kozma, pripremili „sarmu ala Marija”, koja je prošla „kao šećer”. Ta je večer uz glazbu, pjevanje i zajedničko plesanje potrajala do zore.

U nedjelju, s početkom u 11 sati, u župnoj crkvi Sv. Augustina bilo je misno slavlje koje su predvodili vlč. Josip Klarić i vlč. Mario Sanić. Svetoj misi iz svake kulturne skupine sudjelovala su po tri člana obučena u narodnu nošnju; iz naše: Katica Probojac, Jelica Balatinac i Antun Hosu.

Vrhunac trodnevne Smotre folklor bio je u 16 sati. Duž glavne Ulice Republike Hrvatske tekao je mimohod mnoštva članova festivalskih KUD-ova obučenih u šarolike narodne nošnje, uz glazbu i pjevanje.

Na pozornici je međunarodnu feštu otvorio KUD „I. G. Kovačić”, a redom su slijedile ostale vokalne i plesne družine. Naša je i ovaj put dokazala svoje umijeće izvodeći koreografiju „Šokački plesovi” čiji su završetak poput nebrojenih strukova cvijeća ukrali omiljeni šokački svatovski bečarci. S posebnim je uspjehom predstavljena i mađarska koreografija „Pontozó” koju su savršeno izveli Tibor Sziklai i Gábor Reinhart.

Potom je za sve sudionike i goste priređena večera i prijateljsko druženje, pa je naša plesna družina u veselom raspoloženju, u sitne sate krenula doma.

Ovogodišnje gostovanje naše izvorne družine, boravak u Velikoj, s obiljem doživljaja, ostat će nam trajno u lijepom sjećanju. Uskoro slijedi uzvratno gostovanje KUD-a „I. G. Kovačić” iz Velike u Budimpešti.

Marko Dekić

BARČA – Dana 27. lipnja u Barči se slavila 30. obljetnica proglašenja gradom. Svečane su govore održali István Jaurenik, državni tajnik Ministarstva samouprava, Ferenc Feigli, gradonačelnik, i predstavnici zbratimljenih gradova.

Program je počeo u 11 sati u Gradskome muzeju otvaranjem izložbe s naslovom „Od jučer do sutra”. Posjetitelji su mogli još pogledati izložbu plakata u povodu 20. godišnjice rušenja Berlinskoga zida. Program je nastavljen na obali Drave: jetsky show, veslanje kanuista, barčanski i virovitički puhački orkestar, mažoretkinje, KUD Virovitica. Premda se vrijeme pokvarilo, navečer je bio svečani vatromet na Dravi.

Dan „Hrvatskih veza“

U organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave naselja Bojeva, 20. lipnja u Bojevu je održan već tradicionalni Dan „Hrvatske veze“ s bogatim sadržajima.

Bojevo, na samoj obali Drave, tek rijeka dijeli od zemlje i ljudi s druge strane obale koje je povezivala i povezuje duga povijest i stoljeća zajedničkoga suživota. Tako je bilo nekada, tako je i danas. Bojevo i Podravske Sesvete prije tri godine potpisali su povelju o prijateljstvu i suradnji te ulažu napore da zajedničke veze budu svakodnevne i na korist stanovnicima. Neka velika rijeka spaja, a ne dijeli ljude – moto je njihove suradnje, jer Bojevci imaju zemlju onkraj Drave u Hrvatskoj, a Sesvećani ovdje kod nas, skela ih veže, ali bi trebao što prije i pravi granični prijelaz koji bi omogućio još lakšu komunikaciju i ljudi i dobara te gospodarski napredak.

U Bojevo je stiglo brojno izaslanstvo iz Podravske Sesvete, na čelu s načelnikom Ivanom Derežićem i vijećnicima. Naime nakon održanih lokalnih izbora u Hrvatskoj, prilika je to za nastavljanje stare i zacrtavanje novih putova suradnje i zajedničkih projekata. Goste su primili načelnik Bojeva Ádám Horváth i predsjednik Hrvatske samouprave sela Bojeva Jozo Solga. Već u ranim prijepodnevni satima počelo se kuhati na otvorenome, a nakon dolaska prijatelja iz Podrav-

skih Sesveta svečanim govorom je načelnik Bojeva otvorio ovogodišnji Dan „Hrvatskih veza“ kako bi potom bili položeni vijenci sjećanja kod spomenika palim borcima u I. i II. svjetskom ratu, među kojima je bio nemali broj bojevskih Hrvata. U međuvremenu tijekom cijeloga dana mogla se pogledati izložba ručnih radova, čipki i goblena te fotoizložba Zsolta Kalozasa pod nazivom „Nacionalni park Dunav–Drava“. U prijepodnevni satima održano je i tradicionalno natjecanje konjskih zaprega, dvojaca. Turnir je bio natjecateljskoga karaktera i pobudio je, kao i svake godine, veliko zanimanje domaćina i gostiju. Nakon objeda slijedio je glazbeni program, pjesme, operete, nastupili su Éva Tóth i Győző Leblanc te show-predstava u kojoj su nastupili Sarolta Dékány, János Koós, Péter Bánki i Viktor Havasi.

Nakon nastupa Kazališta lutaka, u večernjim satima slijedio je nastup KUD-a Drava iz Lukovišća. Cijeloga dana djeca su mogla uživati u brojnim sadržajima, tako u jahanju, igri u napuhanome starom škotskom dvorcu...

Dan je ostvaren potporom Seoske i Hrvatske samouprave naselja Bojeva, Hrvatske državne samouprave i Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

bpb

ZAGREB – Čitatelji kalifornijskoga dnevnog lista Los Angeles Times, u svi-banjskome turističkom prilogu lista uvrstili su Hrvatsku među 40 turističkih odredišta u svijetu koje svakako treba posjetiti. Preporuka lista za posjet Hrvatskoj odnosi se na cijelu zemlju, ne samo na određeno mjesto ili grad. Hrvatska sa svojom hranom, klimom, gostoljubivošću i vidicima, kao turističko odredište posebno je poželjna zbog raznolikosti svojih krajolika, od unutrašnjosti do obale, ističe Los Angeles Times. Izbor uglednog lista još je jedna u nizu potvrda popularnosti Hrvatske u turističkim publikacijama u SAD-u, iza koje stoji dugogodišnji predani rad Ureda hrvatske turističke zajednice u New Yorku. Prošle su godine američki magazin In Style te globalni turistički vodič Lonely Planet uključili Hrvatsku na svoje popise sedam, odnosno pet vrhunskih svjetskih odredišta preporučujući posjet Hrvatskoj zbog njezine bogate povijesne i kulturne baštine, prirodnih ljepota i čistog mora.

Trenutak za pjesmu

Arsen Dedić

Brod s mojim imenom

Kad me u vreći s topovskom kuglom
spustite u bezdan, u vodu
nek ne nosi ulica moje ime
dajte ga nekom brodu

pa da nastavim one pruge
koje sam činio prije
po bezimenim uvalama
Srednje Dalmacije

Neka tuda vječno luta
i nikad sidro ne spušta
brod s mojim imenom
kao prokleta duša

Boljima dajte aleje
i dajte trgove njima
ja ne mogu zamisliti –
više nikada na Kornatima

Nek ima moje ime
trabakul, tender, bracara
važno mi je da plovim
važna mi je nevera

i da mi pokazuju pute
u beskraju i tmici
moji mrtvi prijatelji –
danas svjetionici

Teme o Hrvatima u Mađarskoj

U organizaciji Matice hrvatske Pečuh i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, 10. lipnja u Klubu je održana književna tribina koju je vodio Stjepan Blažetin. Njegovi su gosti ovoga puta bili Đuro Vidmarović sa svojom najnovijom knjigom naslova Teme o Hrvatima u Mađarskoj, te književnik Mijo Karagić koji je govorio o Đuri Vidmaroviću i njegovu interesu za Hrvate u Mađarskoj, poglavito za hrvatsku književnost u Mađarskoj, te Zvonimir Marić koji je predstavio najnoviju Vidmarovićevu knjigu. Predstavljanju je u ime izdavača Naklade Bošković iz Splita nazočio i Zoran Bošković. Priredbu su podupirale Zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj i Hrvatska državna samouprava.

Đuro Vidmarović, književni kritičar, povjesničar, pjesnik i diplomat, rođen je 1. travnja 1947. u Piljenicama, Općina Lipovljani, Županija sisačko-moslavačka. U Kutini završava gimnaziju, a studij povijesti i filozofije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Magistarsku titulu stječe na Fakultetu za sociologiju i novinarstvo Univerziteta u Ljubljani s temom o školstvu Hrvata u Mađarskoj. Od 1972. bavi se književnim radom te proučavanjem povijesti i književne baštine hrvatskih narodnih manjina u susjednim zemljama. O tome je objavio više stotina prikaza, članaka i studija u Hrvatskoj, Sloveniji, Srbiji, Mađarskoj, Austriji i Izraelu. Dosada je objelodanio ove knjige s književno-povijesnim temama: *Hrvatska narodna manjina u Mađarskoj*, Zavod za migracije i narodnosti, Zagreb, 1982; *Suvremeni tokovi u pjesništvu mađarskih Hrvata*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1991; *Gradišćanskohrvatske teme*, Libellus, Crikvenica, 1996; *Gradišćanskohrvatske teme II*, Libellus, Crikvenica, 1998; *Juraj Lončarević. Bibliografija*, Zagreb, 2006; *Hrvatsko rasuće*, Naklada Bošković, Split, 2009.

Vidmarovićeva knjiga na petstotinjak stranica sadrži sedam poglavlja uz Uvodno slovo, Bilješku o piscu i Kazalo imena. To su: Stasanje i djelatnost etničke elite Hrvata u Mađarskoj; Književno stvaralaštvo Hrvata u Mađarskoj; Povijesne teme; Etnička i subetnička identifikacija; Problemi školstva Hrvata u Mađarskoj; Ubaštinenje; Pravno-politički položaj. Raznovrsnošću žanrova; prikazi, članci, studije, objavljivanih u širokom rasponu od 1976. do 2006. godine u 20 različitih časopisa, dnevnih novina i izdanja Vidmarović je problematiku Hrvata u Mađarskoj približavao čitatelju u matičnoj domovini. Najviše tih tekstova objavljeno je u regionalnim izdanjima. Radi se o 57 različitih tekstova od kojih je njih 27 posvećeno književnosti. Po opsegu u knjizi je najveći prostor posve-

ćen povijesnim temama. Napomenimo kako se prvi tekst Kulturna baština Hrvata u Mađarskoj bavi gotovo isključivo književnošću. U knjizi se javljaju neizbježna ponavljanja, ali unatoč njima dragocjena je to knjiga koja govori i o tome kako se mijenjao odnos prema Hrvatima u Mađarskoj u proteklih trideset godina. Kada bi svi tekstovi u knjizi bili kronološki poredani, rečeno bi došlo do punog izražaja. Ono što je najveća vrijednost Vidmarovićeva rada i ove knjige, po književnom povjesničaru Stjepanu Blažetinu, jest kontinuirani posao ubaštinenja u kulturni prostor matične domovine. *bpb*

ZAGREB – U zakladi Matice hrvatske objavljeno je novo kapitalno djelo Viktora Žmegača „Majstori europske glazbe”, koje sustavno prikazuje razvoj novije europske glazbe od baroka do sredine 20. stoljeća, prateći njezine stilske odrednice u stvaralaštvu najvećih glazbenih majstora iz tog razdoblja, izvjestili su iz Matice hrvatske. Opsežno djelo na više od 900 stranica osvjetljava specifične umjetničke postupke glazbenika poput Bacha, Mozarta, Beethovena, Schuberta, Chopina, Wagnera, Verdia, Čajkovskoga, Mahlera, Stravinskoga i dr., stavljajući njihova djela u kontekst općih estetskih i društvenih kretanja. Uz pomne raščlambe, knjiga sadrži i prikaze mijena u razvoju glazbenog života velikih europskih gradova od baroka do sredine 20. stoljeća. Spomenuta Žmegačeva knjiga pisana je na razini suvremenih znanstvenih istraživanja u svijetu, te unatoč stručnom raščlanjivanju svojom pristupačnošću teži i širem krugu čitatelja, pa je s lakoćom mogu čitati svi ljubitelji glazbe. [Hina]

Mala ljetna škola hrvatskoga jezika

Tjedan hrvatskoga jezika kroz igru, pjesmu, ples i šport

U okviru Male škole otvorena je i izložba fotografija Gorana Vranića. Na slici: generalna konzulica Ljiljana Pancirov i konzulica Katja Bakija s učenicima

Na svečanoj završnici, nakon koje su po razredima podijeljene svjedodžbe

U organizaciji Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, od 15. do 19. lipnja u Santovu je priređena već tradicionalna Mala ljetna škola hrvatskoga jezika. Dvanaesta u nizu ljetna škola okupila je sedamdesetak sudionika od 4. do 8. razreda, osim iz Santova, i hrvatske učenike iz drugih županijskih naselja. Kako nam reče ravnatelj škole Joso Šibalin, pokretač i od osnutka voditelj Ljetne škole, poziv je upućen svim ustanovama diljem županije, a na poziv su se odazvali učenici s Vancage iz Baje, Bačina, Kalače i drugih naselja iz kojih dolaze učenici u santovačku školu.

Pošto je u ponedjeljak, 15. lipnja, poslije ručka u ranim popodnevним satima održano otvorenje cjelotjednog tabora, uslijedilo je upoznavanje, te prva zanimanja. Tijekom tjedna za sudionike su svakoga dana organizirana cjelodnevna zanimanja – prijedpodneve jezične vježbe, zanimanja iz narodopisa, pučkoga plesa, pjevanja te likovna ili kreativna radionica. Među slobodnim zanimanjima, koja su jednako tako svakodnevno organizirana, bilo je športa, plesa, pjevanja, ali i kupanja u susjednom Dautovu, te raznih natjecanja u različitim

vještinama i znanjima. Zanimanja su organizirana po skupinama, posebno za tri dobne skupine.

Uz voditelja Josu Šibalina, ravnatelja škole, u radu Male ljetne škole sudjelovali su svi članovi nastavničkoga zbora santovačke ustanove.

Već po običaju, završnoga dana upriličeno je i obilazak naselja, prilikom kojega je priređeno natjecanje u znanju i poznavanju svega onoga što se tijekom tjedna predavalo, podučavalo i naučilo. Teme tjedna naslovljene su na ovaj način: Govorimo i upoznajmo bolje hrvatski jezik, Pokažimo koliko smo vješti, Upoznajmo kulturne i sakralne spomenike sela Santova, Upoznaj prošlost svoga naroda, i znat ćeš tko si, Izlet – upoznajmo okolicu Santova, pripremamo se za završnu večer.

Dodajmo da je tijekom tjedna, u srijedu, 17. lipnja, Santovo posjetio Attila Várfalvi, predstavnik Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, koja je i materijalno podupirala ostvarenje Male ljetne škole hrvatskoga jezika. Dan poslije, u četvrtak, 18. lipnja prijedpodne, Ljetnu školu hrvatskoga jezika posjetili su generalna konzulica Ljiljana Pancirov i treća

konzulica, za obrazovanje, znanost i kulturu Katja Bakija, predstavnici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Tom je prigodom u predvorju doma kulture upriličeno i otvorenje izložbe fotografija dubrovačkog umjetnika Gorana Vranića s naslovom Sjene, koju je ukratko predstavila Ljiljana Pancirov.

Završnoga dana, u petak, 19. lipnja, u kinodvorani doma kulture priređena je završna svečanost santovačke hrvatske škole, u okviru koje je ravnatelj škole Joso Šibalin ukratko obavijestio učenike i njihove roditelje o postignutom uspjehu. Tom prigodom najboljim učenicima i onima koji su postigli zapažene rezultate na polju hrvatskoga jezika i drugih nastavnih predmeta, te na polju kulture i športa, uručene su diplome, odnosno poklon-knjige.

Malu ljetnu školu materijalno su podupirale: Hrvatska državna samouprava, Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine, Skupština, Narodna zaklada i Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije.

Stipan Balatinac

Dio sudionika prigodom završnice i nagrađivanja sudionika

Jedan od najzanimljivijih događaja bili su ponovno obilazak naselja i razna natjecanja po skupinama

Došli su prijatelji sa svih strana

Na dan naselja Sumartona, 1. lipnja, stigli su gosti iz prijateljskih naselja, predstavnici XV. okruga iz Budimpešte, iz Donjega Kraljevca, Kotoribe, Velenja (Slovenija), i skupa proveli dan u igri, športu, kulturi, kuhanju i zabavi. Bilo je priređeno pravo «kolinje», za djecu igraonice, jahanje, vožnja autićima, za sladokusce kušanje raznih specijalita, a ljubitelje plesa, pjesme i glazbe zabavljali su domaći izvođači, djeca serdahelske osnovne škole, operni pjevači, kaniški Mješoviti pjevački zbor i pjevač iz Hrvatske Josip Sanjković Mitrica.

Gotovo nema tjedna da se ne bi nešto dogodalo u Sumartonu, civilne udruge naselja uvijek štogod organiziraju, spremaju, čekaju goste, no ako baš priredbe nema u seoskome domu, okupljaju se članovi kulturnoga društva na probe, a na nogometnom terenu nogometaši Nogometnog kluba «Napred» na treninge ili na utakmice. Vrhunac je svih događanja Dan naselja na duhovski ponedjeljak, na kojoj priredbi svaka mjesna civilna udruga ima svoj organizacijski zadatak, neki se pobrinu za športske programe, neki za kulturne, neki kuhaju, očekuju goste. Načelnik Lajoš Vlašić kaže da to nije problem, sve je već uhodano, svatko zna svoj posao, a sami mještani su htjeli da se organizira takav dan, unatoč tomu što ima mnogo priredaba tijekom cijele godine.

Lani je prvi put organizirano pravo seosko «kolinje», naime već i na selu sve rjeđe se može vidjeti svinjokolja u domaćinstvima, pa cijelo selo dođe na kolinje, zanimljivo je djeci kako se to nekada radilo. Članovi kulturnog društva s majstorom mesarom Blažem Bartom prikazali su razne postupke od samoga čišćenja svinje do punjenja krvavica i kobasica, pečenja čvaraka. Naravno, od sirovina se kuhao gulaš, peklo se meso, kobasice, i nudilo se svim gostima.

Kako to već obično biva, priređeno je i kuhanje između pojedinih družina iz okolnih sela i prijateljskih naselja. Pod 13 šatora

moglo se naći raznovrsnih jela, npr. riblju juhu, gulaš od govedine, svinjetine, pečenja, no najveća je senzacija bila pečenje ispod peke kod kotoripske družine.

U prijepodnevnim satima odigrane su nogometne utakmice između momčadi pojedinih sumartonskih ulica, a poslijepodne je posvećeno kulturi, većinom hrvatskoj kulturi. U naselju djeluju glazbene skupine, od najmanje djece do odraslih. Publika je mogla pratiti najmanje glazbenike sela, učenike prvog razreda u sviranju frule i tamburice, zatim nešto stariji naraštaj puhača (djeca od 9-10 godina) i Tamburaški orkestar «Kajkavska ruža» (djeca viših razreda). Svatko od njih svirao je hrvatske napjeve iz raznih naših regija. Učenici serdahelske osnovne škole predstavili su nove koreografije modernih plesova.

Na pozornici opet se oglasila naša pomurska pjesma u izvedbi Hrvatskoga mješovitog zbora iz Kaniže, a hrvatsku zabavnu glazbu nudio je Josip Sanjković Mitrica, pjevač iz Međimurja, koji je pjevao po cijelome svijetu raznoliku glazbu od bluz, džez, do evegrina, koji ubuduće priprema cedejku s međimurskim pjesmama. Dakako, s repertoara nisu izostavljeni ni omiljeni «Sumartonski lepi dečki».

Dan naselja, gdje se okupilo vrlo mnogo ljudi, okončan je zabavom na otvorenome.

Beta

GARA – Dani rukometa. Od 19. do 20. lipnja priređeni su Garski dani rukometa u povodu obilježavanja 50. obljetnice garskog rukometa, 40. prijateljske suradnje na polju športa s Ridicom u Srbiji, te u povodu 35. i 25. obljetnice osvajanja naslova županijskog prvaka. U petak, 19. lipnja, polaganjem cvijeća na mjesnom groblju upriličeno je prisjećanje na pokojne garske rukometaše.

Nakon okupljanja u mjesnom domu kulture u subotu, 20. lipnja prijepodne, otkrivena je spomen-ploča u osnovnoj školi u Ulici Nikole Pančića broj 3. Odigran je i nostalgичni rukometni susret dviju ekipa bivših igrača (sudionici na slici), te otvorena izložba fotografija, a tom se prigodom prisjetilo i nekadašnjih doživljaja iz igračkih dana.

Susret je svojim nastupom, kratkim programom u ranim podnevnim satima uljepšao Omladinski KUD iz Gare.

VARAŽDIN – Biskup Josip Mrzljak u svom uredu u Biskupskom ordinarijatu u Varaždinu u ponedjeljak, 15. lipnja, primio je župnika iz Župe Homokkomárom i dekana Dekanata Újudvar u Mađarskoj. Vlč. Imre Szűcs upoznao je biskupa Mrzljaka s potrebom služenja mise na hrvatskom jeziku za Hrvate koji žive u tome kraju, blizu grada Kaniže. Župa Homokkomárom proglašena je hodočasničkim marijanskim mjestom u koje brojni vjernici hodočaste svakog 13-og u mjesecu. Od 2002. godine 13. dana u srpnju služi se misa na hrvatskom jeziku za Hrvate koji žive u Mađarskoj. Župnik i dekan Szűcs pozvao je biskupa Mrzljaka da 13. srpnja pohodi tu župu i predvodi misno slavlje, što je biskup prihvatio. Također je dogovorena daljnja suradnja, pa će tog nadneva svake godine hrvatski svećenik služiti misu u tome gradu. Susretu je nazočio i rektor katedrale preč. Blaž Horvat, koji je za svoje župničke službe u Kotoribi, mjestu nedaleko od mađarske granice, često pohodio Hrvate u Mađarskoj i za njih služio mise.

(IKA)

Hrvatski dan u Surdukinju

Kako je Hrvatski glasnik izvijestio predsjednik Hrvatske samouprave naselja Surdukinja Mijo Ferkov, samouprava je i ove godine, 27. lipnja, priredila već uobičajeni Hrvatski dan koji je okupio Hrvate iz Surdukinja i okolnih hrvatskih sela te mnogobrojne stanovnike naselja. U kasnim poslijepodnevima, u dvorištu Središta za kulturu program je započeo nastupom plesača Plesne skupine „Szedeny”, a nastavljen hrvatskim folklorom, pjesmom i svirkom uz nastup KUD-a Ladislav Matušek iz Kukinja. Nakon njih nastupila je Vokalna skupina „Intermelody” iz Surdukinja, a potom u večernjim satima druženje je nastavljeno na Hrvatskom balu uza svirku Orkestra Orašje iz Vršende. Priredba je ostvarena potporom Hrvatske državne samouprave, Hrvatske samouprave Baranjske županije te Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

Anica Prevoz-Đurok

Rođena je u seoskoj obitelji u Katolju 8. travnja 1933. godine. Osnovnu je školu pohađala u rodnome selu.

Bila je najbolja učenica ili, kako Katoljci kažu, bila je prva, i to ne samo u učenju nego i u poslu.

Godine 1948. izgubila je oca, ostale su same sa svojom majkom. Zemlji je trebalo radnih ruku, ali bile su samo dvije žene. Godine 1950. udala se za Marka Đuroka. Iz tog braka rodilo se dvoje djece: Anka i Milan.

Godine 1951. kada se osnovala zadruga, stupile su u zadrugu. Jako su mnogo radile. Anica je uz to imala i dvoje djece. Na njih je trebalo prati, kuhati. Svatko ju je poznao šaljivu i s osmijehom na licu. Mnogo je pomagala djeci u učenju plesova, s Andrijom Mesarošem zajedno. Posuđivala je narodne nošnje za nastup jer, nažalost, nema svako dijete svoju nošnju.

Jako se radovala nastupima djece i da se u našem selu događa nešto lijepo, dobro. Poslije teškog bolovanja 30. svibnja u ranim satima je umrla. Na sprovodu i djeca koja su pohađala školu plesa nosila su po jedan karanfil izražavajući tako zahvalu Anici Đurok.

Jako nam nedostaje i nedostajat će. Počivala u miru.

Guganka

Čitalački tabor ponovo, pedagoško usavršavanje u jesen u Gradišću

Regionalni čitalački tabor je bio zadnji put održan pred dvimi ljeti u Gornjem Četaru

U Gradišću, u jednoj osobi imamo direktoricu Dvojezične škole u Petrovom Selu i nadzornicu hrvatskoga jezika ove regije. Edita Horvat-Pauković je 2000. ljeta prikzela ovu dužnost od profesorice dr. Žužane Meršić, i odonda je glavna organizatorica jezičnih naticanj za naše školare, stručnih usavršavanj za gradišćanske pedagoge, a i jezičnoga ter čitalačkoga tabora, u Gornjem Četaru. Po nje riči, prik direktorske oči laglje promatra, proučava jezičnu situaciju u našoj regiji, jer ovako je bolje ćutljiva, a i bolje razumi probleme kolegov ter dice. U jesen je bilo priredjeno Nakovićevo naticanje u lipom govorenju. Četarska škola je 22. aprila bila domaćica jezičnoga naticanja, kade su se narodili lipi rezultati glede Petrovišćanov. Oni učeniki ki su u svojoj kategoriji nastali najbolji, po staroj tradiciji, besplatno će ljetovati u četarskom Čitalačkom taboru, koji će se ponovo održati. – Malo je ćudna vist, a morebit i malo smišćo je da lani nismo imali ov čitalački tabor, tomu je bio uzrok da sam ga htela odnesti na jedno drugo mjesto. Dica su se javila, ako nećemo u Gornjem Četaru organizirati, onda neće doći. Iz toga se jasno vidi da ovo južnogradišćansko selo još i za naše školare ima posebni ćar. Prvi put kad sam organizirala tabor, nisam samo zato mislila na ovo mjesto jer sam ja onde rođena, nek da je i blizu. I mislila sam da ću imati laglje djelo ako dojde do probleme da najdem ljude ki će mi pomoć. Tako s radoću dajem svim na znanje da od 18. do 21. julija zopet ćemo se najti u četarskoj Gorici. Mislim da reklamu nećemo jur morati načinjati jer bivši taboraši sami zovu jedan drugoga. Kako je nadalje rekla jezićna savjetnica, zavolj vrimenskih stiskov pedagoško usavršavanje je odrinuto na jesen, s predavanjem profesorice Karle Visinko iz Rijeke. Mi, vanjski promatraći, pak se najdemo s tom problematikom da sve manje znaju naša dica hrvatski jezik, suprot toga da sve većimi se ganu na jezićne ispite u Baju. To je pravoda i centralni zahtjev, a i cilj svake uči-

teljice hrvatskoga jezika da tim već školarov pusti na put s dokumentiranim jezićnim znanjem. – Ako pogledamo zakonske zahtjeve, tamo na ćrno-bijelo piše što moraju postignuti dica. Polag toga mislim, ako osam ljet se ući karkoji jezik, onda bi morali imati toliko znanja da polođu jezićni ispit. Medjutim iz svakoga predmeta, sigurno da 100% razreda neće uspjeti ta ispit polođiti, ali u mojoj praksi dosada morem reći da 50–60% školarov na kraju osmoga razreda ima neki stupanj iz hrvatskoga. Ne morem zamučati ni tu poteškoću da kad govorimo o gradišćanskohrvatskom jeziku, onda ljudi mislu u prvom redu na svoj lokalni dijalekat, ali to ipak nije gradišćanskohrvatski jezik. U mirenju kompetencije iz hrvatskoga, po propisu je neophodno znanje standardnoga jezika, po ti rezultati ocjenjuju i našu školu. Ali ja i nadalje smatram da važno je da se ćuva gradišćanski jezik barem u niži razredi, barem kod onih ućenikov ki iz doma donesu znanje, ali dužnost je na meni da ih naućim i standardni jezik. Iz osnovnih škol Gornjega Četara, Petrovoga Sela, Kisege dica većinom zajdu u sambotelske sridnje škole, ali, nažalost, još vik nij toliko najavljenikov da bi mogli pokrenuti jedan cijeli razred s hrvatskom nastavom iako mogućnost bi imali još i u već gimnazija da maturiraju na hrvatskom jeziku. – Lani, predlani su se dijaki sambotelske gimnazije „Dorottya Kanizsai” ućili hrvatski jezik i pripravili se na maturu, trenutaćno u ovoj gimnaziji imam jednu ućenicu ka se pripravila na jezićnu maturu. Ne znam što se je zgodalo u kiseškoj gimnaziji, tamo je prlje bilo, potom pak prestalo podučavanje hrvatskoga jezika. Po naši sadašnji informacija u još jednoj sambotelskoj sridnjoj školi, Boldi-zsára Horvátha, postoji mogućnost za školovanje, ali u manjkanju najavljenikov i to ne ide – je rekla Edita Horvat-Pauković, ka se zato ufa da će hrvatski jezik biti sve privlaćniji ne samo na seoski tećaji nek i med školskimi okvirii. –Tih-

III. Kup grada Šeljina

MALA
STRANICA

Izradila: Dijana Kovači
iz Fifehaža

U Šeljinu je 21. lipnja održano treće međunarodno (omladinsko) plivačko natjecanje za Kup grada Šeljina kojemu su sudjelovali i plivači iz dvaju hrvatskih gradova, iz Đakova i Vinkovaca. Ovaj je kup zapravo tradicija održavanja godišnjega plivačkog natjecanja, već dvadeset i treću godinu zaredom, u spomen na vrsnoga pedagoga Jánosa Pappa. Svake mu godine, uz domaćine te plivače iz mađarskih klubova, već tradicionalno sudjeluju i plivači iz Hrvatske. Tako su uza spomenute klubove iz Đakova i Vinkovaca ove godine natjecanju sudjelovali plivači iz Barče, Šikloša, Harkanja, Sigeta. Za đakovački Plivački klub, kako nam reče trener Kluba Rolanda Lončarić-Takač, nastupili su: Tena Baličević, Zrinka Šola, Tena Radočaj, Tena Takač, Josipa Šola, Josipa Antunović, Ivan Barišić, Stjepan Barišić, Marko Patrun, Ivan

Ostheimer, Filip Grabar, Nikola Radočaj, Tin Takač, Luka Franjić i Borna Patrun. Osvojili su veoma lijepe rezultate i u pojedinim disciplinama, slobodno, ledno, delfin i u štafetama. Tin Takač je osvojio 1. mjesto na 50 metara prsno (kadeti), a Borna Patrun 1. mjesto na 50 metara slobodno. Štafeta 4 x 50 metara slobodno opća kategorija muški su osvojili 3. mjesto u sastavu: Ivan Barišić, Stjepan Barišić, Marko Patrun i Filip Grabar. Štafeta 4 x 50 metara slobodno kadeti muški osvojili su 1. mjesto u sastavu: Nikola Radočaj, Tin Takač, Luka Franjić i Borna Patrun. Štafeta 4 x 50 metara slobodno opća kategorija žene osvojile su 4. mjesto u sastavu: Tena Baličević, Zrinka Šola, Tena Radočaj i Tena Takač. Natjecanje su otvorili i plivače pozdravili načelnik grada Šeljina Attila Nagy i predsjednik šeljinske Hrvatske samouprave

Duso Dudaš, a otvaranju su sudjelovale i generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov te treća konzulica Katja Bakija. U ime vinkovačkoga Plivačkog kluba Maša Pešec reče kako su oni s malim brojem plivača stigli u Šeljin, ali su osvojili lijepe rezultate. Tako je Bruno Jurić bio 2. na 50 kraula i 3. na 50 delfin, a Ana Pirslijin 3. na 50 prsno, i tako osvojili medalje, ali su i ostali plivači bili uglavnom među prvih osam u svojoj kategoriji. Inače kaže nam Maša kako vinkovački Plivački klub je klub s dugom tradicijom i hvalevrijednim rezultatima iz prošlosti, ali, nažalost, unazad nekoliko godina rade u zbilja nemogućim uvjetima, tako da olimpijski bazen već drugo ljeto niti ne pune vodom jer više nije prikladan za to.

Unatoč lošim uvjetima rada, puni su zanosa i ljubavi prema plivanju, pa se zato i rado odazivaju pozivima mađarskih prijatelja da nastupaju na njihovim natjecanjima. Rijetka su natjecanja za klubove bez zimskog bazena u Hrvatskoj, pa se zato koriste prilikom djecu voditi na natjecanja bilo kamo, a pogotovo u Mađarsku, gdje je sve vrlo dobro ustrojeno, bazeni su lijepo uređeni i konkurencija je više nego dobra. *bpb*

Moji najbolji trenuci u osmom razredu

Ova mi je godina bila zadnja u osnovnoj školi u Serdahelu, ali mislim da mi je bila i najbolja, imao sam mnogo vrlo lijepih trenutaka i mnogo uspjeha.

Bio sam na zemaljskom natjecanju iz hrvatskog jezika u Budimpešti, gdje sam osvojio drugo mjesto u kategoriji za ustanove s predmetnom nastavom. Zatim, također u Budimpešti, sudjelovao sam natjecanju kazivanja stihova i proze, gdje sam osvojio također drugo mjesto. Istina je da zlato više sjija, ali meni je drago i srebro.

Vrlo mi je lijepa uspomena i posjet u draškovečku osnovnu školu. To je prijateljska škola naše serdahelske, i ona djeca koja su bolja iz hrvatskoga, mogla su sudjelovati na danima hrvatskoga jezika. Iz mog razreda bili smo troje. Bilo je jako dobro, zabavljali smo se, družili se, sprijateljili se s tamošnjim đacima. Pomoću te prijateljske škole, iz naše serdahelske za dva učenika bio je omogućen dvodnevni boravak u Murskom Središću, u mjestu pokraj Mure. Bio sam presretan što su mene izabrali i još jednu učenicu, Aleksandru Hederić. To je bio pravi izlet. Bili smo sudionici projekta „Upoznaj naš grad, grad trgo-

više”. Prvi dan su nas očekivali s predstavom, bilo je mnogo učenika iz raznih škola, čak iz Slovenije. Nakon predstave dobili smo obilan ručak i slijedio je posjet Međimurskomu muzeju u Čakovcu, tj. u dvorac Zrinskih. Slijedila su naselja Hlapičina i Štruhovec. Zatim smo dobili slobodno vrijeme kako bismo se malo upoznavali i raspodijelili su nas gdje ćemo spavati.

Spavao sam kod dečka s kojim sam se i sprijateljio, kod Kristijana Srše u Peklenici. Jako smo se lijepo proveli kod njega. Igrali smo stolni tenis, pa na računalu, i mnogo smo razgovarali. Njegova je obitelj bila vrlo ljubazna.

Drugi dan smo posjetili crkvu Sv. Ladislava u M. Središću, a zatim smo imali orijentaciju mjesta, to je bilo zanimljivo, u skupini nas je bilo troje, hodali smo po mjestu dva sata i upoznali cijeli grad. Zatim smo učili kajkavski govor. Naša je tema bila „mlin”. Mnogo toga smo naučili i saznali, pa smo napravili izložbu o mlinarstvu. Bio sam mlinar. Znam da to nije bio lagan zanat, ali u igri je bilo lako.

Nakraju smo imali zajednički objed, svi

Nikola Takač

smo dobili diplome, darove i došlo je vrijeme oproštaja. Ja bih ostao još tjedan dana, toliko mi je lijepo bilo, no program je trajao dva dana, a svi smo imali i obveze u školi. Ovi trenuci u Murskom Središću su mi bili najljepši u cijeloj godini. Zahvaljujem svima koji su mi omogućili to druženje!

No preda mnom su novi počeci, ovih dana sam se oprostio od serdahelske škole i primljen sam u Budimpeštu u Hrvatsku gimnaziju. Već sam uzbuđen, ali nadam se da će mi biti i tamo lijepo.

Nikola Takač
Serdahel

Županijski narodnosni festival u Sambotelu

HKD Čakavci iz Hrvatskoga Židana prilikom nastupa

PRIMOŠTEN – Sukladno međudržavnom ugovoru, u suorganizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i Instituta za prosvjetno istraživanje i razvoj pri Ministarstvu prosvjete i kulture Republike Hrvatske, u Primoštenu će se od 4. do 12. srpnja održati usavršavanje za odgojiteljice, učitelje i nastavnike hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu i hrvatskog iseljenništva. Ove su godine sudionici usavršavanja iz Mađarske iz Aljmaša, Baje, Bizonje, Bremana, Budimpešte, Gare, Gornjega Četara, Kemlje, Koljnofa, Lukovišća, Mohača, Prisike, Salante, Sambotela, Santova, Serdahela, Sumartona i Tukulje, njih ukupno 30. Sudionici će raditi po skupinama.

Teme i predavači za učitelje i nastavnike: Kulturno-povijesna baština grada Šibenika, Željko Miletić, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju; Hrvatski jezik, Karol Visinko, Filozofski fakultet u Rijeci, Tihana Radojčić, Agencija za odgoj o obrazovanje; Kulturna baština Hrvatske, Biljana Petljak Jakunić, Agencija za odgoj i obrazovanje, Hrvatski narodni plesovi, Andrija Ivančan, Kulturna baština Hrvatske pod zaštitom UNESCO-a, Loranda Miletić, Agencija za odgoj i obrazovanje.

Teme i predavači za odgojiteljice: Hrvatski jezik i dječja književnost za odgojiteljice, Kristina Barbarić, pedagoginja u dječjem vrtiću "Tatjana Marinić" u Zagrebu; Glazbena radionica – glazba, pokret i ples djece rane dobi, Heda Gospodnetić, profesorica Učiteljskog fakulteta u Zagrebu; Rana pismenost i cjeloživotno učenje, Ivanka Stričević, docentica na Sveučilištu u Zadru. Za sudionike usavršavanja predviđen je cjelodnevni izlet u NP Krka.

U Županijskom kulturnom i omladinskom centru (MMIK) u Sambotelu 13. junija, u subotu, sve je govorilo o ti narodni grupa ke živu na području Željezne županije. U organizaciji Samouprave Željezne županije, Samouprave grada Sambotela ter Županijske samouprave Hrvatov, Poljakov, Nimcev, Romov i Slovencev, dopodne od 9 uri se je održao po mnogoljetnoj pauzi Željeznožupanijski narodnosni festival, u kom su najprlje nastupale diče plesne grupe. Hrvatski mali tancoši su došli iz Gornjega Četara, Prisike i Petrovoga Sela. U otpodnevnom programu goste je pozdravio Antal Nagy, predsjednik Odbora za manjine i vanjske posle u županijskoj skupščini, a za njim su se pojavili na pozornici uz ostalo zbori iz Kisega, Čeprega, Bike i Prisike ter HKD Čakavci iz Hrvatskoga

Židana i Folklorno društvo Zviranjak iz Prisike. Zanimljiv je bio pokušaj spojiti hrvatske zборе, po tom je kiseški i čepreški hrvatski zbor skupa pjevao, a u drugoj kooperaciji je mogla publika viditi i čuti jačkare iz Bika ter Prisike. Pred Centrom je goste zabavljala i hrvatska muzika, u izvedbi prisčkih tamburašev, a kotrigri Zviranjka nisu samo zaplesali, nek i podilili domaće kolače. U auli MMIK-a je otvorena izložba pod naslovom *Kultura nacionalnih manjin*, u koj su izložene slike novinarke Timee Horvat o životu Gradišćanskih Hrvatov na području dotične županije, po izboru dr. Šandora Horvata, nardanskoga muzeologa, ter i djela dr. Ferenca Hogye iz Petrovoga Sela.

-Tih-

Foto: Petar Horvat

Jačkarice i jačkari zborov iz Kisega ter Čeprega na probi

Sa srcem za dobrobit hrvatske zajednice

Sustav naše manjinske zajednice i civilne sfere tvore pojedinci, mnogi pojedinci dodaju svoj doprinos na razne načine, često «samo» time da nauče svoju djecu govoriti hrvatskim jezikom, pjevaju u nekom zboru, ili na svome radnome mjestu nastoje povezivati se s Hrvatima i još na mnoge sitne načine koji su često neprimjetni, a pomažu u očuvanju jezika i samosvojnosti. Takva je osoba i *Magdalena Havaši* koja već deset godina u Kaniži vodi hrvatsku skupinu u Dječjem vrtiću Rozgonyieve ulice, sa srcem i bez ikakve naknade. Ta hrvatska skupina svake godine nastupa s izvrsnim programom na priredbama manjinske samouprave. Smatram da odgojiteljica odista može biti ponosna na svoju skupinu i mogu joj pozavidjeti i odgojiteljice seoskih hrvatskih vrtića, gdje je znatno više sati odvojeno za zanimanja na hrvatskom jeziku.

Odgojiteljica Magdalena Havaši s hrvatskom skupinom

U Dječjem vrtiću Rozgonyieve ulice hrvatsko je zanimanje pokrenuto 1999. godine na poticaj Hrvatske manjinske samouprave. Ustanovu je tada pohađalo nekoliko djece hrvatskog podrijetla, čiji su se roditelji radovali što će odgojiteljica Magdalena prihvatiti vođenje hrvatske skupine. Ona je podrijetlom iz Pustare, završila je hrvatsku osnovnu školu u Serdahelu, pohađala Hrvatsku srednju školu za odgojiteljice u Pečuhu, a zatim visokoškolsku ustanovu.

Gda Havaši je u početku radila u pustarske dječjem vrtiću, poslije je prešla u Kanižu, gdje je prije deset godine počela raditi s malom skupinom od dvadesetero djece, vodila je zanimanja na hrvatskom jeziku, tjedno pola sata. Ponovno je iskopala hrvatske pjesmice, igrice, zbrajalice i plesove, pa su učili, družili se, svatko je naučio predstaviti se, usvajali su rječničko blago svakodnevnoga govora.

Kako su godine prolazile, hrvatska je skupina bivala sve popularnija, broj djece se povećao, javljali su se i roditelji mađarske djece, i oni su htjeli da im djeca nauče nešto hrvatski. Razlog je odgojiteljica obrazložila ovako:

– *Mi na hrvatskim zanimanjima uvijek obradimo i blagdane, uvijek učimo pjesmice i igre vezane uz njih i prikažemo ih, ili izrađujemo neke tradicionalne ukrase, to prikažemo na programima, i to se sviđa i roditeljima, a i djeci, i sve više ih se javljaju u hrvatsku grupu.*

Broj djece je porastao iznad četrdeset, a to je gotovo trećina vrtića, naime tu ustanovu pohađa 130-ak mališana. Zanimanja su tjedno jedanput pola sata na kojima djeca uče riječi i osnovne izraze, slušaju hrvatske pjesme, plešu, gledaju hrvatske crtane filmove.

Gda Havaši bi voljela da broj zanimanja poraste po tjednu i voljela bi raditi s čistom hrvatskom skupinom od djetetove treće

godine sve do škole, jer smatra da bi se tako mogli postići jako dobri rezultati. Po njezinu mišljenju, djeca u to doba vrlo su otvorena, osjetljiva na sve, pa i na učenje jezika, vrlo lako pamte, takoreći sve se lijepi na njih, a roditelji se raduju takvim zanimanjima. Bilo je pokušaja već nekoliko puta da se u vrtiću organizira hrvatska skupina s djecom različite dobi, međutim ravnateljica ustanove to nije dopustila. Naša Hrvatica, odgojiteljica, osim podučavanja hrvatskih pjesmica i igara, djeci govori i o hrvatskim tradicijama, kako su nekada Hrvati živjeli, njihove prabake i pradjedovi, stoga je velikoj skupini organizirala izlet u Serdahel, gdje su posjetili muzej u školi, pogledali Fedakovu kuriju, prošetali kroza selo i pogledali konje Štefa Horvata.

Odgojiteljica Magdalena može biti ponosna i na svoju cijelu obitelj, koja aktivno sudjeluje u radu hrvatske zajednice u Kaniži; ona i muž članovi su zbora, a sinovi sviraju u tamburaškom orkestru.

Gda Havaši učinila je za našu zajednicu ono što je mogla prema svojim mogućnostima, možda bi joj se moglo priključiti, pomoći, pa bi se mogla ostvariti i ona hrvatska skupina koju bi ona s cijelim srcem vodila i koja bi još više pomogla u čuvanju identiteta.

Beta

Izlet u Serdahel s djecom

BAJA – Fišijada. Od 8. do 12. srpnja u Baji se priređuje već tradicionalna Fišijada, koja je pokrenuta još 1996. godine u povodu obilježavanja 300. obljetnice grada kada se poznata bajska riblja čorba (fiš) na središnjem Trgu Svetog Trojstva ispred Gradske kuće kuhala u 300 kotlića. Ubrzo se broj kotlića povećao na 2000, kako je to do danas, a riba se osim glavnoga trga kuha i u okolnim ulicama. Tako će biti i ove godine, a već po običaju, središnja se priredba održava u subotu, 11. srpnja, kada se točno u 18 sati pali vatra ispod kotlića, a tom se prigodom ponovno očekuje više desetaka tisuća posjetitelja. Dakako, neće izostati ni subotnji veličanstveni vatromet od 24 do 0.30 sati. Osim toga već od četvrtka počinju događanja, programi vezani uz Fišijadu, te razni prateći sadržaji koji će potrajati do nedjelje. U četvrtak, 8. srpnja, priređuje se II. smotra folklor na sjeveru Bačke. Nakon mimohoda koji će se od 19 sati upriličiti od Doma omladine do glavne pozornice na Trgu Svetog Trojstva, slijedi svečana završnica na kojoj će osim drugih nastupiti i KUD Bunjevačka zlatna grana iz Baje.

BAJA – Izbor ravnatelja. Na sjednici Gradskog vijeća u Baji održanoj 4. lipnja za ravnatelja Općeprosvjernoga središta na Vancagi jednoglasno je izabran stari-novi ravnatelj ustanove Joso Ostrogonac, kojemu je povjeren novi petogodišnji mandat, četvrti zaredom. Rođen u Gari 1953. gdje je završio i osnovnu školu, Ostrogonac je maturirao 1972. u Hrvatsko-srpskoj gimnaziji u Budimpešti. Diplomirao je 1977. na Visokoj učiteljskoj školi u Pečuhu hrvatski i srpski jezik te povijest, a 1989. i na Filozofskom fakultetu Sveučilišta „Eötvös Loránd” u Budimpešti. Otpočetak, od 1977. radi na Vancagi kao učitelj i razrednik, od 1988. do 1994. doravnatelj, a od 1994. do danas obnaša dužnost ravnatelja. Od 1993. do danas predsjednik je Saveza Hrvata u Mađarskoj, a od 1994. zastupnik Hrvatske manjinske samouprave grada Baje i član Skupštine Hrvatske državne samouprave, između 1994. i 1998. i jedan od dopredsjednika.

Hrvatski dan u Pečuhu

U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe i Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoe te pečuškoga Hrvatskog kazališta, u Pečuhu je 19. lipnja priređen već tradicionalni Hrvatski dan. Programi su započeli svetom misom na hrvatskom jeziku koju je u pečuškoj katedrali služio mons. Stjepan Kuralić iz Đakova uz pratnju hrvatskih svećenika iz Mađarske te pjevanje Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoe iz Pečuha. Svetoj misi i programima nazočio je i predsjednik Skupštine HDS-a Mišo Hepp te djelatnici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu na čelu s generalnom konzulicom Ljiljanom Pancirov, a svetoj misi i programu koji je slijedio na otvorenoj pozornici u Ulici Káptalan odazvali su se i mnogobrojni Hrvati iz okolnih hrvatskih naselja. Nakon svete mise slijedilo je folklorno veselje, program baranjskih folklornih društava: KUD-a „Mohač” iz Mohača, KUD-a „Tanac” iz Pečuha, KUD-a Ladislava Matuška iz Kukinja te Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoe i Orkestra „Vizin”.

Na velikoj otvorenoj pozornici pred domalo prepunim gledalištem hrvatski su se folklorišti veoma dobro snašli i oduševili sve one koji su bili u gledalištu. Prvi su se predstavili plesači i svirači KUD-a „Tanac” poletnom koreografijom Podravski svatovac. Pre-

lijepo je bilo gledati mnogobrojne plesače, svirače, stare i mlade te koreografiju Josipa Savajia, koji i sam pleše u njoj. Potom su članice Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoe otpjevale splet baranjskih pjesama. Slijedili su veseli članovi KUD-a Ladislava Matuška, plesači, pjevači i svirači. Nakon njih na pozornicu su se popeli članovi KUD-a „Mohač” s koreografijama Stipana Filakovića: Veseo i tužan Semartin i Šokačke igre iz Bačke. U drugom dijelu programa još jednom je nastupio Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe, KUD Ladislava Matuška, Orkestar „Vizin” te na samome kraju neponovljivi KUD „Tanac” s koreografijom Josipa Savajia Bošnjački kermec.

Nakon završetka ovoga dijela programa na otvorenoj pozornici u Ulici Káptalan, koji je bio besplatan za gledatelje, slijedio je nastup Ansambla Lado iz Zagreba (ostvaren u sklopu ovogodišnjeg program Pečuških ljetnih igara) za koji se trebala platiti ulaznica od 1800 Ft. Svi oni koji su to učinili nisu zažalili jer su imali prilike uživati u nastupu Lada i njihovom programu pod imenom Od Panonije do Jadrana. Program Hrvatskog dana ostvaren je potporom Nacionalnog fonda za kulturu te Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin